

UDK 371.87
371.125
Stručni članak

IVANA IVANČIĆ*

KURIKULUMSKI PRISTUP DOMSKOM ODGOJU

Svakodnevni rad odgojitelja u domu popraćen je nekim od takozvanih domskih problema. Česti problemi nastaju zbog neprikladne komunikacije. S nedovoljno poznavanja životnih istina i proživljenoga iskustva, mladi nailaze na česte sukobe sa starijima i autoritetima. Poznavanje pedagogije temelj je stručnosti svakoga odgojitelja. Ona je važna radi širine odgojnih područja koje su sastavni dio čovjekova razvoja i uspješnoga života. Odgojenik može razumjeti i shvatiti odgojitelja samo ako ovaj svoje zahtjeve obrazloži na način da odgojenik vidi pravu vrijednost i svrsishodnost u izrečenom. Kurikulumskim pristupom pokušat ćemo prikazati problemsku situaciju koja je sastavni dio života u tomu.

*«Najbolji način da razvijate u čovjeku
ono najbolje, jest priznanje i poticanje.»
D. Jerry Twentier*

Učenički domovi nalaze se u sustavu odgoja i obrazovanja. U učeničkim domovima smješteni su učenici (štićenici) koji pohađaju srednju školu izvan svoga mjesta stanovanja.

Osnovni i opći zadatak učeničkih domova je osigurati najpovoljnije životne, radne, društvene, a posebno pedagoške uvjete učenicima kako bi što samostalnije stjecali opće i stručno obrazovanje u odgovarajućim školama, radnim i društvenim sredinama (Rosić, 2001.).

Valja istaknuti da je cilj odgoja i obrazovanja u programu učeničkoga doma podrška cjelovitom razvoju učenika i njegovo uspješnije savladavanje cjeloživotnoga osobnoga programa razvoja i obrazovanja (Rosić, 2001.).

Za odgoj u domu zaduženi su i odgovorni dnevni odgojitelji i noćni pazitelji – odgojitelji koji trebaju biti prvi stručni savjetnici o životu odgojenika, «produžena ruka» roditelja te primjer ponašanja i življenja. Odgojitelji su stručne osobe koje imaju izravni utjecaj na odgoj i samoodgoj odgojenika.

Odgojitelj u svom radu potiče, pomaže, usmjerava, ohrabruje i priprema odgojenika za život, za rad, za samostalnost i za uspješno završavanje školovanja. Dužan je zapažati i pratiti različita ponašanja svojih učenika koja ispoljavaju u svakodnevnom životu unutar doma.

Podsjetimo se stoga na neke od pojmova koji govore o odgojiteljevim osobinama: humanost, stručnost, zakonitost i kolegijalnost.

Prema Aniću human je onaj koji je čovječan, čovječanski, ljudski, čovjekoljubiv. Iz toga proizlazi humanost kao svojstvo onoga koji je human, odnosno ukupnost dobrih odlika koje izlaze ih humaniziranja.

Humanost ili humani pristup odnosi se na razumijevanje za različita stanja čovjeka. Tu nailazimo na načela od kojih su neka: moral, dobrota,

* Ivana Ivančić, prof., Srednjoškolski đlački dom, Osijek

poštovanje, obzirnost, razumijevanje, strpljenje, a sve to radi kvalitetnih međuljudskih odnosa te zdrave kulturne društvene klime koju osjećaju svi nazočni u domu. Stoga odgojitelj u svom radu potiče, pomaže, usmjerava, ohrabruje i priprema odgojenika za život, za rad, za samostalnost i za uspješno završavanje školovanja.

Struka je ukupnost teorije i prakse u bavljenju nekim područjem znanja, praktičnoga rada ili obavljanja složenijega radnoga procesa, a stručnost je osobina onoga koji je stručan te ima stručno znanje i umijeće (Anić, 1998.). *Stručnost* se postiže permanentnim učenjem i poznavanjem teorije i prakse, na taj način odgojitelj prati psihologijske, sociologijske i društvene domete, stalno je u trendu i u skladu s dometima znanja vremena u kojemu žive. Znanje odgojitelju daje sigurnost, spretnost i mudrost unutar njegove domene posla. Sa stručnoga gledišta odgojitelj je poznavatelj psihologije, naročito razvojne kako bi prepoznao promjene i mogao razumjeti ponašanja odgojenika, njihove potrebe te u skladu s predloženim pravilno postupiti. Ovladanost pedagogijom temelj je stručnosti svakoga odgojitelja. Ona je važna radi širine odgojnih područja koja su sastavni dio čovjekova razvoja i uspješnoga života te sadrži u sebi metodički pristup odgojnoga utjecaja na mladu osobu koja se susreće s realnošću života.

Zakovitost se odnosi na zakone, pravila, propise i uredbe vezane za odgojnu ustanovu i odgojni rad u domu. Ona proizlazi iz zakona, a zakon je zbirka osnovnih propisa državne vlasti kojima se nešto određuje, uređuje, dopušta ili zabranjuje. To je beziznimno stanje koje proizlazi iz prirode stvari, ili pravilo, ili utvrđena znanstvena istina (Anić, 1998.). Prema tomu se izvodi zakonitost (Anić, 1998.) kao stanje u kojem se primjenjuju i poštuju zakoni. Tu se očekuje od odgojitelja potpuna objektivnost i nepristranost u provođenju kućnoga reda doma i statuta. Zakon je najracionalniji način organiziranja ustroja skupnoga života. Zasnovan je na društvenim i prirodnim zakonitostima razvoja života pojedinca i društva, a što je temeljitije razrađeno, to je lakši i prihvatljiviji za ostvarivanje. Odgojitelji su ti koji posviješćuju štiteniku vrijednost zakona i propisa jer im to omogućava dobar i normalan život.

Odgojitelj radi u krugu svojih suradnika - kolega odgojitelja te stručno i poslovno održava odnos s ostalim djelatnicima doma. *Kolegijalnost* podrazumijeva poštovanje svojih radnih kolega, stručnu suradnju, ohrabrenje i podršku u radu, pomoć u cilju postizanja i razvijanja što kvalitetnije i stručnije suradnje. Odgojitelj bi tako trebao biti osoba koja se ponaša časno i solidarno prema kolegama, prema etici izgrađenoj u međusobnim odnosima kolega (Anić, 1998.).

Odgojenici ili štitenici učeničkih domova predmet su odgojnoga rada u domu. Oni su maloljetne osobe koje kao što je spomenuto, pohađaju srednju školu izvan svoga mjesta prebivališta. Osim što su srednjoškolski učenici, u domu su oni odgojenici (osobe koje se odgajaju za život, osobe koje nemaju dovoljno znanja o različitim životnim područjima i u domu ih stječu) i štitenici (zaštićeni pravnom ustanovom izvan obiteljskoga doma).

Nakon uvođenja u koncepciju domskoga života, pokušat ćemo prikazati problemsku situaciju koja je sastavni dio života u domu na koju se mora dati odgovor i doći do stručnoga, odgojnoga i prikladnoga rješenja.

PRIKAZ KURIKULUMSKOGA PRISTUPA

Svakodnevni rad odgojitelja u domu popraćen je nekim od takozvanih domskih problema. Redovno se javlja da netko s nečim nije zadovoljan, ili je netko nekome nešto našao učinio, tako da odgojitelj često ima zadaću miriti razlike i nesuglasice na jednom prostoru i svakom štićeniku omogućiti neometan rad i život.

Česti problemi nastaju zbog neznačajke i nekvalitetne komunikacije između samih štićenika, djelatnika, te štićenika i djelatnika.

Pokušat ćemo stoga preventivno djelovati na pojavu problema koji je imao sve preduvjete da se razvije između odgojenika i kuharica te kurikulumskim pristupom predložiti odgojno djelovanje.

Problemska situacija je sljedeća:

Radnja se odvija u ženskom srednjoškolskom domu.

U jednom večernjem obilasku štićenica prije spavanja zatječemo dvije djevojke koje iščekuju odgojitelja kako bi izrazile svoje nezadovoljstvo doživljeno toga dana s presoljenom i zaljučenom hranom, s odbijanjem prijedloga jelovnika kojega su sastavile te zahtjevom za aparatom s pitkom vodom.

Problemi se mogu činiti pomalo beznačajnima, ali pedagoški postupak može biti i te kako ključan s obzirom na posljedice i na buduću reakciju štićenica.

Prisjetimo se da je vrijeme adolescencije vrlo teško i ponekada bolno za mlade ljude. S nedovoljno poznavanja životnih istina i proživljenoga iskustva, mladi nailaze na česte sukobe sa starijima i s autoritetima. Stoga, kada nam se ukaže prilika da odgojno možemo djelovati na mlade i podučiti ih, učinimo to jer savjet danas pomoći će rješavanju problema sutra, a svako uspješno rješavanje problema čovjeka čini sretnim i zadovoljnim.

Valja imati na umu da odgojenik može razumjeti i shvatiti drugu osobu (u ovom slučaju odgojitelja) samo ako ovaj svoje zahtjeve obrazloži na način da odgojenik vidi pravu vrijednost i svrsishodnost u izrečenom.

S podukom se susrećemo svakodnevno u radu s odgojenicima i svaka prilika omogućava nam da treniramo sebe u zapažanju, ocjenjivanju i pravilnom reagiranju, to je prilika da odgojitelj svoju stručnost dotjeruje do savršenoga.

Pravilno reagiranje može se objasniti kao stručan, emocionalno stabilan i razumno – dobronamjeran zakonski utemeljen postupak na određeni poticaj. Može se reći da je temelj odgoja objektivna istina koju treba umjeti predložiti odgojenicima kako bi bila prihvatljiva i lako im primjenjiva. Taj dio odgojnoga djelovanja zahtijeva poseban trud i biranost metoda i izraza.

Cilj nam je ovom metodskom situacijom pokazati i protumačiti štićenicama ženskoga doma promišljeno postupanje u komunikacijskom procesu u domu, odnosno, promišljenost kao temeljna paradigma kojoj treba težiti i koju treba svakodnevno vježbati. Sljedeći nam je cilj podsjetiti djevojke

na dobra koja uživaju u domu i u sebi te iskazivanje zahvalnosti i priznanja za to. Težit ćemo poučiti šticećenice da prepoznaju društvenu hijerarhiju i kompetentnost domskoga ustroja, da cijene vrijednosti oko sebe, da ocjenjuju stvarnost kako bi bile objektivni kritičari svoga života i sebe samih u odnosu na okolinu u kojoj žive te da se umanju razvitak negativističkoga stava prema nedaćama koje se događaju. Nastojat ćemo im ukazati na vrijednosti koje će ih učiniti dobronamjernima, razumnima i društveno prihvatljivim osobama. A mi ćemo probleme i nedaće rješavati u suradnji s onima koji su za to mjerodavni i odgovorni.

Da bismo postigli zadane ciljeve, moramo riješiti opće zadatke, odnosno, ispuniti **zadace** koje se postavljaju pred nas. Zadace su sljedeće: rasvijetliti vrijednost pohvale, zahvale, ukazati na pristojno ophođenje, na takt, na redoslijed tema u komunikaciji, podučiti razvijanju zdravih ljudskih odnosa.

Odgojni sadržaj u kojem se susrećemo s ovim slučajem slobodno je vrijeme šticećenica. Budući da se slobodno vrijeme prema Rosićevoj u svojoj teoriji i praksi može odrediti kao ukupnost vremena, stanja i aktivnosti koje nisu uvjetovane biološkom, socijalnom i profesionalnom nužnošću, iako u svemu čovjek sudjeluje, unutar slobodnoga vremena šticećenica može se razvijati svrsishodna komunikacija kada su neopterećene svojim školskim brigama i obvezama.

U cilju rješanja problema prema Domskoj pedagogiji izdvojiti ćemo osnovna **načela** kojima ćemo se rukovoditi.

Prvo je načelo *svrsishodnosti*. Njime se rukovodimo jer proizlazi iz jasnoće postavljenih ciljeva i zadaća, a temelji se na pravilnom izboru metoda, sredstva za rad i postupaka koji će dovesti do postizanja uspjeha.

Drugo će nam načelo biti *aktivnost*. Ono od odgojitelja i odgojenika zahtijeva obostrani rad, razgovor, razmišljanje, djelovanje da se dođe do znanja i rješenja.

Treće načelo je načelo *pozitivne orijentacije*. Ovo načelo podrazumijeva podržavanje pozitivnih postupaka kod odgojenika tako da ga potiče, motivira, usmjerava. Ono se temelji na uočavanju pozitivnih postupaka odgojenika i na poštovanju ličnosti odgojenika te zahtijeva da se poštuju i izvršavaju normalne i društvene dužnosti i osobine kao potreba.

Načelo *primjerenosti* potiče nas da promatramo osobu ispred sebe i da ocjenjujemo njezinu intelektualnu, moralnu, socijalnu i etičku zrelost i razvitak, što znači imati pregled i znanje nad psihologijom i miljeom iz kojega nam osoba dolazi.

Kod načela *individualizacije* polazi se od osobnosti svakoga odgojenika posebice. Jer svaki je čovjek osoba za sebe i tako mu se treba pristupati.

Načelo *socijalizacije* ovdje je najvažnije jer uvodi mladu osobu u društveni život jedne veće zajednice, uči ju toleranciji, razumijevanju tuđih mišljenja i navika i strpljenju. Posljednje načelo je načelo *dosljednosti* koje se odnosi na rad samoga odgojitelja i njegov savjestan odnos prema struci i radu. Odgojitelj ne bi smio mijenjati «pravila igre» prema osobnom i trenutačnom raspoloženju, nego od postojećih pravila trebaju dobro objasniti

vrijednost i korist. A promjenjivost raspoloženja zapažaju i pamte mladi i sami počinju mijenjati pravila onako kako njima u tom trenutku odgovara.

U ovom ćemo se postupku služiti **metodama** poučavanja, uvjeravanja, navikavanja i sprječavanja. *Metodom poučavanja* moramo se služiti da bismo postigli zadane ciljeve. Polazimo od činjenice da je odgojitelj osoba koja zna i koja treba prenijeti znanje na mlađega odgojenika kojemu je to znanje potrebno.

Metoda uvjeravanja mogla bi se objasniti kao *metoda svjedočenja* vlastitoga ili tuđega iskustva, odnosno, ukazivanje na uzroke i posljedice pri određenoj problematici i radnji. Pozitivan rezultat kod uvjeravanja postiže odgojitelj samo onda kada je i sam uvjeren u ispravnost i učinkovitost onoga što govori (uvjerava).

Metoda navikavanja zahtijeva vrijeme u kojemu će odgojitelj podsjećati odgojenike na pravilno ponašanje i prakticiranje usvojenih znanja da ovladaju njima i služe se tim. *Metoda sprječavanja* metoda je preventivnoga djelovanja. Ona se odnosi na ukazivanje i opasnosti i ozbiljnosti mogućih postupka nastalih na temelju krivih znanja i pogrešnih navika, odnosno zablude. Stoga preventivno djelovanje uvodi i uči odgojenike točnom, biranom, humanom i stručnom postupku.

Savjetom i primjerom kao **sredstvima odgojnoga rada** u ovom se slučaju najbolje može utjecati. Savjetujemo što valja raditi, a primjerom predočujemo što se može ostvariti kojim postupkom. Odgojitelju kao osobi odgovornoj za odgoj najprimjereniji je način savjetovanja, upućivanja i pomaganja. U tomu se treba voditi primjerenošću i biranošću izraza, odnosno odgojnoga postupka. Poticanje je također važno odgojno sredstvo, pogotovo priznanje kvaliteta koje se odnose na život u domu i pohvalu.

Individualni pristup jedan je od najčešćih **oblika** rada u domovima. Odgojitelji se svakodnevno susreću u neposrednom radu s odgojenicima i u situaciji su u kojoj na to moraju gledati kao na dobru priliku da pomognu učenicima u njihovom sazrijevanju i samim tim moraju odgojno i pedagoški djelovati. Tu im se otvara mogućnost problem objasniti s više stajališta. To podrazumijeva stajalište kakvo ima odgojenik, sagledati i proučiti individualnu situaciju prije davanja odgovora i objašnjavanja, da podrže što je dobro, i da to pohvale, što manjka da dopune, što nije dobro i nije u skladu s ispravnim postupcima, trebaju objasniti štetnost, uočiti kako učenik izražava svoje potrebe i frustracije kako bi psihološki pravilno djelovao. Takvo je djelovanje moguće samo ako vide da je štićenik otvoren za primanje i ako nastoji što više shvatiti, ako nije, bolje reagiranje ostaviti za pogodnije vrijeme.

PRIKAZ ODGOJNOGA DJELOVANJA

Da bi odgojitelj mogao pristupiti realno i znalački problemu, mora u sebi imati razvijenu empatiju za sugovornika, u ovom slučaju za odgojenike. Empatijsko slušanje koje navodi Covey temelji se na ovim postavkama: 1. vidite svijet onako kako ga vide oni koji govore o problemu, shvaćate njihove paradigme i razumijete njihove osjećaje; 2. bit je da duboko razumijemo tu osobu i emocionalno i intelektualno; 3. slušate osjećaje, smisao, ponašanje;

4. umjesto da projicirate vlastitu biografiju, empatijsko slušanje nam daje točne podatke s kojima možemo raditi; 5. suočavamo se sa stvarnošću unutar glave i srca druge osobe; 6. ostvarujemo polog na emocionalni bankovni račun; 7. osobi dajemo «psihološkog zraka»; 8. osoba je shvaćena, priznata, cijenjena i potvrđena; 9. dolazi do transakcije u komunikaciji (izmjene u informacijama); 10. zatim dolazi do višega stupnja, a to je transformacija kada sugovornici predlažu ideje, rješenja, mogućnosti; 11. i posljednji korak ili najviši stupanj komunikacije je nadilaženje vlastitih mogućnosti, odnosno udruživanje znanja i sposobnosti obaju sugovornika u cilju rješavanja problemske situacije.

Kada smo empatijski saslušali problem dobivamo sugovornika i cjelokupnu predodžbu problema. Ono što uočavamo u iznesenoj problematiki naziremo začetak kritizerskoga stava štićenica i mogućnost formiranja negativne paradigme prema drugim ljudima koji se ne ponašaju u skladu s njihovim ponašanjem i očekivanjima. Kritizerstvo je negativan način izražavanja kritike i ocjenjivanja problemske situacije, dok je sama kritičnost ocjenjivanje situacije prema objektivnim kriterijima ispravan način reagiranja. Cilj je svakoga čovjeka biti i kritičan i samokritičan kako bi zapazio i vidio ono što je dobro i što nije dobro u njemu i oko njega te pravilno postupio. Kod izražavanja kritike važno je da bude u skladu i primjerena situaciji i okolnostima u kojima se nalazimo. U humanističkoj kulturi to se zove pristojnost (ono što pristoji nečemu). Rabeći metodu sprječavanja u ovom primjeru nastojali smo razvijati kod odgojenika pozitivan stav, pristup rješavanju problema i realno ostvariv poticati dobrotu te razumijevanje za druge, tako da sagledamo problem s različitih relacija.

Da bismo počeli djelovati, potrebno je krenuti od prvoga koraka. Budući da način na koji razmišljamo, utječe na ono što radimo, stoga je bitno da sve što radimo, gradimo na zdravim osnovama, odnosno, načelima.

Kako smo to izveli?

Pogledali smo prvo probleme i svaki smo stavili u njegovu kategoriju.

Primjerice: 1. problem prijedloga potraživanja aparata s pitkom vodom. Komu ćemo se za to obratiti i tko je jedini mjerodavan taj aparat pribaviti?

Budući da je aparat materijalne prirode, to jedino može odobriti ravnatelj ukoliko mu to omogućuju materijalna sredstva. No, da bi zamolba došla do ravnatelja, ona mora biti izrečena osobi koja je most između odgojenika i ravnatelja, a to je odgojitelj.

Možemo izvesti zaključak da kod tehničkih ili materijalnih potraživanja koja se tiču svih štićenika doma, svoj prijedlog prvo iznosimo odgojiteljima koji će to na pedagoškom vijeću proslijediti ravnatelju. To je redoslijed kao sustav rješenja problema.

Sljedeći je problem zahtjevniji jer se radi o ljudskim propustima, a zahtijeva obazrivo reagiranje jer pred sobom imamo najveću vrijednost – čovjeka. Na presoljenost ili zaljućenost jela odgojitelj ne će imati velikoga utjecaja, dapače, čak može i pogoršati situaciju u kontaktu s kuharicama jer se radi o načinu prenošenja informacije. Prenesena kritika izaziva uvećanu

nelagodu, nego kada sami ukažemo izravno drugom na neki propust. Stoga držimo da je najveći pozitivan učinak odgojitelja podučiti odgojenike kulturnoj komunikaciji. U ovom je slučaju ukazano štíćenicama da postoje različite okolnosti koje su mogle uvjetovati takav propust, no ne treba ga promatrati krajnje lošim. U odnosu na dvjesto dana u godini, kada je hrana umjereno zasoljena, jedan propust ne mora ocrniti rad kuharica niti ih omalovažiti. No, svakako se na pogrešku može i treba ukazati, ali konstruktivno i dobronamjerno.

Kako iskazati mišljenje?

«Lijepa riječ otvara sva vrata», poznata nam je stara poslovice. Podsjetimo stoga svoje štíćenike na lijepu riječ. Pitajmo ih zahvaljuju li se svaki dan na usluženom obroku, pohvale li ukusnost i trud kuharice. Podsjetimo ih na dobro koje ima omogućuje da sigurno i bez straha dolaze u blagovaonicu ne misleći da ne će biti ništa za objedovati.

Gotovo sve osobe pohvalu za dobro djelo rado prihvaćaju kao poticaj za kvalitetan rad u budućnosti. Svaki čovjek voli kada je pohvaljen i kada mu se oda zahvalnost. To je znak da vrijedi, da su njegova djela dobra i u službi čovjeka. To znači da je ta osoba korisna društvu i da ostavlja pozitivan utjecaj svojim postupcima.

Skrb o čovjeku obuhvaća izricanje pohvale uvijek kada je ona opravdana dobrim djelom. Pohvala ima velik utjecaj na pozitivan stav čovjeka kojega on također prenositi na druge oko sebe. Zato već kod mladih ljudi poput naših štíćenica treba osvješčivati vrijednosti pohvale i nastojati razviti naviku redovnim pitanjima o ostvarivanju naučenoga. To nije teško, samo si trebamo svi dati truda ustrajati u nastojanju odgajanja.

Savjetujemo stoga štíćenice da je osnova poticajnoga razgovora i iskazivanje kritike, samo što ćemo tada prvo istaknuti i pohvaliti ono što je dobro, a na kraju ćemo ukazati na manjkavost.

Primjer: Obraćanje štíćenica kuharici: «Današnji je jelovnik bio vrlo bogat i ukusan, jedino što sam navikla na malo manje slano / ljuto pečenje. Osoba kojoj je na takav način izražena kritika, shvatit će da je preslanost ili ljutost zapažena i da će drugi puta smanjiti količine tih začina. To ima još jedan odgojni karakter na kuharice, a to je da ih opominje na njihovu perfekciju u pripremanju jela, da si ne smiju dozvoljavati niže kriterije. Ova je kritika ostala između dviju osoba, nije se širila dalje, niti poprimala bilo kakva druga značenja. A između kuharice i štíćenice stvaraju se temelji za otvoreni razgovor i kritiku bez zla i zajedljivosti.

Treći primjer i problem bio je odbijanje jelovnika. Kada netko tko nije stručan u izradi jednoga kompletnoga jelovnika (tako da on sadrži sve potrebne dnevne količine hranjivih sastojaka), a svoje mišljenje nameće stručnjaku (u ovom slučaju kuharicama), za stručnjaka je to uvijek neugodna pojava i redovno djeluje odbojno.

Kod ovoga problema odlučili smo se za primjenu «žirafskog govora» koji započinje od izražavanja svojih potreba i želja u ja formi, a odbacili smo nametanje isključivo svoga mišljenja. Nikada ne smijemo zanemariti ljudsku

dimenziju, njezine slabosti, neznanje, osjećajnost i druge utjecaje. Stoga valja uvijek paziti da svaka naša zamolba bude ugodna i prihvatljiva.

U ovoj smo se situaciji odlučili za jednu od rečenica: «Ova me jela podsjećaju na kuhinju moje mame, biste li mogli za jednu večeru spraviti ovakvo jelo?», ili «Već dugo nisam jela to i to jelo, bi li se ono moglo pripremiti u našoj kuhinji?».

Savjetujemo im da u komunikaciji s drugima ne namećemo previše želja, nego da decidirano i pomalo izražavamo ono što bismo željeli. I kuharice s vremena na vrijeme osjete zasićenost u periodičnom ponavljanju jela i dobro im dođe svaki pametan prijedlog iskazan na pristojan način.

Dobro je navedene primjere komunikacije češće, po mogućnosti svakodnevno poticati kod odgojenika i samo na takav način možemo smanjiti probleme, nesuglasice i razvijati ugodnu humanističku kulturu u jednoj odgojnoj zajednici.

Isto vrijedi i za pohvale. Kada iskrena, dobronamjerna pohvala postane sastavni dio njihova karaktera, prepoznat će u sebi da lakše mogu izravno iskazivati svoje želje i potrebe.

UMJESTO ZAKLJUČKA

Nakon razgovora i tumačenja kako riješiti probleme, štićenice su reagirale «a – ha» efektom, što je pokazalo da im je takav način ophođenja i razmišljanja poznat, samo ga je trebalo obnoviti i prizvati u radnu memoriju. Zato savjetom i primjerom kao sredstvima odgojnoga rada na ovom primjeru, pokazalo se kao najprimjereniji učinak. Kod djevojaka se pojavio jedan realni optimizam kao udisanje svježega zraka što se vidjelo po njihovim izrazima lica i očiju. Čovjeku ćemo najviše pomoći ako mu ukažemo na njegovo bogatstvo koje nosi u sebi, samo ga treba probuditi iz uspavanosti i ohrabriti u nastojanju.

Situacije koje smo opisali, odgojitelj će najlakše rješavati u individualnom pristupu jer na taj način u potpunosti doživljava samo jednu osobu u njezinu izlaganju, potpuno je usredotočen na nju, prepoznaje njezine dublje preokupacije, problem kojega izražava utkan je u njezinu osobnost na kojoj se sada treba raditi i izravno se odgojno djeluje.

Kao što smo već spomenuli, empatija je veoma važna u odgoju. To veliko pomagalo dobro je uvježbati kod sebe ako želimo drugima pomoći. U empatiji sugovornici imaju razumijevanja jedan za drugoga i kada otvoreno, dobronamjerno iznose svoje potrebe, želje i mogućnosti te pronalaze zadovoljavajuće zajedničko rješenje.

S pohvalom treba isto tako biti oprezan. Pohvala treba biti prikladna onomu što nas se dojmilo i što smo dobro zapazili kod drugoga. Treba ju znati na vrijeme izreći kada ona ima najjači značaj za osobu jer to joj postaje kasnije motivacija za ustrajnost na dobrom.

Život se uči iz svakodnevice i svakodnevice mora biti poučljiva i korisna za život. Takvi primjeri međuljudskih odnosa najbolje se rješavaju u svakodnevnom razgovoru, ukazivanju, tumačenju i opominjanju.

LITERATURA

Anić, Vladimir: Rječnik hrvatskoga jezika, Novi Liber, Zagreb, 1998.

Covey, R. Stephen: 7 navika uspješnih ljudi, Mozaik knjiga, Zagreb, 1998.

Rosić, Vladimir: Domski odgoj, Grafrade, Rijeka, 2001.

Twentier, D. Jerry: Pozitivna snaga pohvale, Mozaik knjiga, Zagreb, 1999.

Vukasović, Ante: Pedagogija, Alfa d.d., Hrvatski katolički zbor «MI», Zagreb, 1995.

Ziglar, Zig: Pogled s vrha, VBZ, Zagreb, 2000.

SUMMARY

Teachers who work in homes face specific institution-related problems every day. These problems are a result of inappropriate communication. Because of the lack of experience and knowledge young people have frequent conflicts with older people and have problems with authority. The knowledge of pedagogy is the basic prerequisite for the professionalism of educators. Pedagogy is important as it encompasses a vast number of educational issues relevant to human development and successful life. Educators can be understood properly only if they formulate their demands so that the young people can see their true value and meaning. Using a curriculum approach we will try to analyze a problematic situation in a home.